

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Capita Pietatis Christianæ, Interrogationibus Et
Responsionibus vsitatis in Catechetica Methodo ita
explicata, vt breuem sed integram hypotyposin doctrinæ
purioris complectantur**

Ferinarius, Johannes

Magdeburgi

VD16 W 3078

Brevis Reprehensio, Et confutatio falsarum inuocationum, &
consecrationum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36195

414 DE INVOCATIONE,
BREVIS REPREHENSIO, ET
CONFUTATIO FALSARUM INVOCATIONUM,
& CONSECRATIONUM.

Tridentina Synodus fecit decretum, scilicet
uentures in caelo, esse inuocandos, ab illis petenda
opem, & auxilium. Huic impio decreto, opponit
talem propositionem:

1. Omnes inuocationes, quae sunt ad res, quae
non cernuntur, nec sunt Deus, esse impias & damna-
tas. Haec asseueratio confirmatur persequendo illud
Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruis.

Et praeterea hoc etiam Argumentum:

2. Inuocatio tribuit omnipotentiam, illi, qui
inuocatur, quia oportet inuocatum, qui non
cernitur, videre motus cordis.
Solus Deus est scrutator cordium,
Ergo solus Deus est inuocandus.

3. Iuniores obseruent sapientissimum argumen-
tum Reuerendi Doctoris Lutheri. Inuocatio est honor,
qui tantum Deo tribuendus est, & cum Propheta lo-
cunt, inuocandum esse Messiam, testantur eum Deum
& omnipotentem esse. Ideo execranda est inuocatio
mortuorum, quia ea consuetudine, obscuratur hoc tes-
timonium, de diuinitate Christi.

4. Grauis impudentia est illorum, qui iubent pe-
tere à Sanctis opem, & auxilium, quia haec compo-
sitiō tribuit creaturis, actiones proprias omnipotentis
Dei.

Dei, quod scilicet liberent à morte, à morbis, à potestate Diaboli, quod dent diuitias, & felices euentus, ut eadem resstantur peccata, quæ funduntur in templis iustificatorum: Maria mater gratiæ, tu nos ab hoste protege, in hora mortis suscipe. Item: Sancta Dorothæa, cor mundum in nobis crea. Item: Sancta Catharina, Paradysi ianuam aperi.

Perspicua testimonia scripturæ præcipiunt, bona æterna, & corporalia, petenda esse à solo Deo, fiducia Mediatoris, iuxta dicta: Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Ego vitam æternam do eis. Ioh. 10. Ipse est vita tua, & longitudo dierum tuorum. Proverb. 10. Benedictio Domini diuites facit.

5. Qui volunt loqui vercundius, dicunt à sanctis esse petendam intercessionem. Respondeo, Honor Mediatoris, & intercessionis, in nullam personam transferendus est, præterquam in Christum, iuxta dicta: 1. Timoth. 2. Vnus Mediator Dei, & hominum, homo CHRISTVS IESVS. Hebr. 7. Semper viuens, interpellat pro nobis.

Officium Mediatoris,

Duo præcipue complectitur: Intercessionem, & applicationem meritorum ipsius, propter quæ petit nos miserari, & gemitus nostros exaudiri. Ista opera nõ conueniunt creaturis. Ideo fiducia solius Mediatoris Christi in Ecclesia accedit ad Deum, & agnitione Mediatoris suam inuocationem, ab omnium idolatricarum gentium precibus discernit.

6. Nullus cultus in Ecclesiam inueniendus est, sine expresso testimonio verbi Dei, iuxta dictum: Frustra colunt me mandatis hominum. Ergo cum in invocatione ad mortuos nulla possit esse fides, nitens verbo, & promissione Dei, nulla est & inuocatio, iuxta dictum: Quomodo inuocabunt si non credent,

Scholastici discant dextras responsiones ad sophismata εὐδολόγισα, quibus definiuntur istæ impia superstitiones.

I.

Sancti viuunt in caelo, & orant pro Ecclesia.
Ergo sunt inuocandi, & petenda est inuocatio illorum.

Respondeo. Nego consequentiam. Quia non sequitur, sanctos viuentes apud Deum, & cum tota celesti Ecclesia, precantes pro conseruatione membrorum Christi, quæ sunt in hac vita, ideo inuocandos esse, cum non sint scrutatores cordium, cumq; illa complexio creaturarum absentium, prorsus nihil differat ab inuocatione statuarum, de qua dicitur: Fugite idola.

2.

Mandata à Deo sunt necessaria.

Vox diuina mandat inuocari nomina sanctorum patrum, Quia Gen: 48. Iacob inquit: Inuocetur super eos nomen meum, & nomen patrum meorum, Abraham & Isaac, &c.

Ergo invocatio sanctorum est necessaria, & pia.

Respondeo. In Minore est fallacia figuræ & distio-
nis. Iacob non loquitur de precatione faciendâ ad sese,
& ad Abraham, & Isaac, sed de nominandis his nepos
suis nomine patrum, quæ nominatio testatur, eos esse
heredes promissionum, quæ patribus factæ sunt. Hanc
sententiam, ostendit phrasîs Hebrææ lingue.

3.

Christus non est diuisus.

Sancti sunt inserti Christo.

Ergo sunt inuocandi tanquam membra in capite
Christo.

Respondeo. Est fallacia consequentis, Quia non
sequitur: Caput Ecclesiæ est inuocandum, Ergo idem
hominos debetur membris. Et considerentur ordine pro-
positiones huius Paralogismi. Maior: Christus non est
diuisus: Sed tamen est differens gradus copulationis,
duarum naturarum in Christo, & inhabitationis rei
sancti in sanctis. Minor. Sancti sunt inserti Christo:
in tali copulatione, quæ est unio hypostatica, sed per
modum inhabitationis, quæ in hac vita est separabilis,
in altera vita est inseparabilis inhabitatio, tamē in
eternitate conficietur ingens & verè infinitum
differens inter præsentia diuinitatis in beatis & inter
unam hypostaticam duarum in Christo naturarum.
Ergo semper retinenda distinctio inter Christum, caput
electorum, in quo sunt diuina natura & inter electos, qui

Ec 4.

[unclear]

sunt membra Christi, quibus dantur tantum certi gra-
 dus donorum. Solum Christo Pater Spiritum dedit, non
 ad mensuram, & in ipso habitat diuinitas. *quod est
 in diuinitate
 Deus dicitur
 la probatur
 aut, pr*
 Ideo sanctis nequaquam communicantur honores, qui
 debentur soli filio Dei, sicut scriptum est: *Exiit
 Deus, & honorem meum non dabo alicui.*

4.

Naturæ viuentes in cælo, & audientes preces
 hominum in terra, possunt inuocari.
 Sancti in cælo audiunt preces hominum.
 Ergo possunt inuocari.

Minor probatur exemplis similibus. Angeli
 audiunt preces hominum, ut ostendunt dicta, & exem-
 pla scripturæ. Angelus perfert preces Tobie ad De-
 um. Item: Angeli intelligunt motus vera conuersionis,
 sicut dicitur: Angeli letantur de uno peccatore
 qui conuertitur.

Ergo etiam sancti, qui sunt similes Angelis.

Respondeo. Nego Minorem. Et ad Exemplum
 Angelis propositum respondeo. Angeli non intus
 motus cordium, neque mittuntur ut mutant corda
 sunt πνεύματα λειτουργικά, mittuntur, ut sint cal-
 des corporum, vitæ, Ecclesiarum, Politiarum, Con-
 nomiarum, Suntque socij precationum Ecclesie, & letan-
 tantur nostra pœnitentiâ, quia ipsi intersunt neque
 colloquijs & actionibus. Quod de sanctis mortuis
 firmari non potest. De Angelis dicitur, quod semper

faciem Dei, id est, intelligant omnem voluntatem Dei, reuelatam creaturis, ideoque latentur de eo, quod est conforme Deo. Non sunt autem scrutatores secretorum, neque sunt datores illorum honorum quae solus Deus distribuit. Quare in Apocalypsi expresse Angelus prohibet se adorari. Et inde ducatur tale argumentum, pro confirmatione verae sententiae.

Angeli non sunt adorandi.

Ergo nec sancti, qui sunt similes Angelis.

5.

Quidam Sophistae, ut stabiliant inuocationem mortuorum, negant Christum nunc pro nobis interpellare. Proponunt autem duo argumenta, Ex quibus hoc praeceptum est:

Actiones Christi conuenientes tempori humiliationis, non sunt tribuendae tempori, et statui glorificationis.

Intercessio, et passio, conueniebant tempori humiliationis.

Ergo Christus nunc non est intercessor, neque est inuocandus, tanquam intercessor, sed tanquam Rex, et dator honorum, cum Patre, et Spiritu sancto.

Minorem probo. Sicut Paulus inquit: Christus semel est mortuus, ita orauit pro hominibus tunc in carne, et tempore humiliationis. Nunc uero est exaltatus ad omnipotentem gubernationem.

E e 5

Respons.

Respondeo. Nego Minorem, de intercessionem, quae non est opus tantum conueniens tempori humilitationis, sicut passio, sed pertinet ad officium Mediatoris, & Sacerdotij: CHRISTVS autem retinet officia Sacerdotis, Mediatoris, & Regis, vsq; ad consummationem Ecclesiae, & inchoationem noui status, sempiterna in vita aeterna ac coelesti.

Officium Mediatoris adhuc in Christo, comparatur has duas actiones. Intercessionem, & applicationem meritorum ipsius.

Passio, vel obedientia fuit certi temporis, sed efficacia Christi, & applicatio meritorum ipsius, non intercessio pro tota Ecclesia, & singulis membris, est perpetua, ut testantur manifestissima dicta: Semper viuens, ut interpellat pro eis. Filius est ad dexteram patris, intercedens pro nobis. In omni igitur uocatione cogitandum est, de duobus respectibus in Filium. Inuocamus eum tanquam datorem bonorum, cum patre, & Spiritu sancto. Secundo facimus mentionem Filij, tanquam Mediatoris, seu intercessoris, sicut clarè dicit: Quicquid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. Et ita loquitur uniuersa vetus Ecclesia.

6.

Ipse Christus dicit: Ego non dico, quod sum rogaturus patrem pro vobis.

Ergo ipse non orat pro nobis.

Respondeo. Dictum Christi intelligatur comprehensiuè, seu inclusiuè, non exclusiuè. Non enim negat

Cirius se rogatum esse, sed negat se precaturum
 esse. Ergo non excludit suam precationem: Sed
 ut accedat nostram. Quasi dicat: Ego quidem oras-
 sum pro vobis, sed hoc non ita volo intelligi, quasi
 non velim simul orare. Ac Dominus in eodem textu
 se ipsum interpretatur, mox addita sententia affir-
 mata: In illo die petetis in nomine meo. Item, Oraui
 pro te, ne fides tua deficiat. Est igitur consolatio in dis-
 co Christi, & admonitio, ut nostra etiam precatio-
 nes rogatur, & ut nos ipsi quoque, fiducia Filij Media-
 toris, ad Deum accedamus, & statuamus, nos exaudiri
 propter ipsum, Ego non solus precabor, inquit, sed vos
 etiam orate, & statuite, quod aeternus pater vos, pro-
 pter me, & fiducia mei invocantes, vere diligit.

SECUNDO.

Eadem Tridentina Synodus, mandat tribuere ho-
 norum reliquijs, exuvijs, & ossibus sanctorum, ut ab
 illis impetretur auxilium. Iubet etiam colere, & vene-
 rare statuas, & imagines in templis, coram illis pro-
 cumbere, & per illas Deum, vel sanctos compellere.

Respondeo: Impietas est, & Idolorum cultus,
 aliqui aut ipsas statuas, aut ossa, Item fingere vel Deo-
 rum, vel sanctorum magis in uno loco, ut ad hanc statuam,
 propius & praesentes, seu, alligatos esse, quam ad
 altare. Exceptis .n. Sacramentis, quae Deus instituit,
 & per quae ipse certo modo, iuxta suam ordinationem,
 esse efficax, alligare Deum ad illam rem, quod sit ibi magis
 praesens

præfens aut efficax, quàm alibi, est fabricare tabulum. Quocunq; loco inuocat Deum is, qui uerbo Dei regitur, hunc ibi uerè exaudit Deus. 1. Thimoth. 2. Volo orare uiros in omni loco.

Et manifestè prohibetur alligatio ad unum locum, cum dicitur: Veri adoratores adorabunt Patrem, in Spiritu, & ueritate. In ueritate, id est, uera agnitione, iuxta uerbum eius. In Spiritu id est, habentes motus Spiritus sancti in corde, ueritatem, & fidem, ne inuocatio sit simulatio.

Ac tales abusus uerarum inuocationum.

Orti sunt ab exemplis Ethnicorum, in quibus etsi sunt manifesti furores, horribiliter contumaces in gloriam Dei, tamen ab his non abhorrent benedictiones, quia mentes multorum fascino a Diabolo, & à praua consuetudine, sicut Ethnicis Bacchanalia uidebantur tolerabiles ludi.

Pertinet uerò ad curam pij Magistratus prohibere idolatricas inuocationes, & statuas, ad quas fiunt concursus, & adorationes impie, remouere uel, delere, iuxta præceptum: Non facias tibi simulacrum. Item, Dissipate aras eorum, & confringite statuas. Deut. 12.

Contra:

Miracula dant testimonia de ueritate uocatum.

Ad multas statuas, & ossa sanctorum, sunt magna miracula.

Ergo cultus ille non est reprehendendus.

Respondeo Ad Maiores: Miracula dant testimonium de veritate, scilicet, Miracula edita à Deo, & congruentia cum uoce diuina. Minor: Miracula edita ad confirmandam idolomaniam, siue apud papistas, siue apud Ethnicos, tantum sunt præfugia Diabolorum, qui etiam multa miranda opera possunt edere sed non uera seu, diuina, id est, opera creationis. Et uerbum Dei debet esse iudex super miracula. Et nullum miraculum recipiendum est, contra hanc æternam legem: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruias.

2.

Miracula edita à Deo, sunt immota testimonia doctrine, & uerorum cultuum.

Corpora sanctorum mortuorum, cædunt miracula diuina.

Ergo illis exuijs debetur cultus, & honor inuocationis.

Minor confirmatur, Cadaver Helisei resuscitauit mortuum.

Respondeo ad Minorem. Non Cadaver Helisei, sed Deus reddidit uitam mortuo. Deinde dico: Plus est in conclusione, quam in præmissis. Deus edit hoc miraculum ad tumulum Helisei, non ut institueretur ibi nouus cultus, aut ut fieret ibi inuocationum exuiiarum, sicut neq; historia narrat, nunquam hoc accidisse: Sed ut ederetur testimo-

nium,
de uo-

de uocatione Prophetæ, & populus certo scire, do-
 Eternam quam iste Doctor uiuens sonuerat, fuisse
 Deo.

Deinde uoluit etiam Deus pingere beneficia
 Christi, qui factus est cadaver, ut his qui tangunt ip-
 fide, reddat æternam uitam.

3.

Ita argumentatur conciliata
 Tridentinum.

Honor, qui exhibetur statuis, refertur ad Patris
 typa, quæ illæ representant.

Ergo non est cultus idolatricus.

Respondeo ad Antecedens. Expressa prohibitio
 est, sancita seuerissimo mandato Dei, ne Deum, cui
 efficaciam Dei, alligemus ad ullum locum, nisi in
 quo se non alligauit ipse suo uerbo.

Homo Idolatricus, si est crasse stolidus, tribuit
 idolo, uel statuae diuinam substantiam, si est super-
 zior, adscribit illi $\xi\nu\alpha\lambda\omicron\gamma\iota\alpha\pi$, uel relationem ad De-
 um. Putat Deum, uel sanctum ad illum suam typam
 magis esse propiciam & presentem, seu, magis propi-
 cem, quam alibi, quæ ipsa imaginatio uere est idola-
 trica, & aberrat à uero Deo, perinde ut Turci con-
 niscuntur Deum sine Filio, cum fingunt aliquem
 Deum, quod nihil est in mundo, ut Paulus loquitur.

Qualis honos debetur
 sanctis.

Retinenda est memoria ipsorum in Ecclesia, pro
sex causis.

1. Ut afficiatur perpetua historia Ecclesie.
2. Ut testimonia, quae habuerunt in suo ministerio, sint confirmationes doctrine.
3. Ut Deo agantur gratiae, pro patefactione, & continua propagatione doctrine.
4. Ut exempla sanctorum, qui exauditi, & adluti fuerunt a Deo, confirmet fidem nostram.
5. Ut pro uocatione, singuli eorum exempla imitentur.
6. Ut ipsi etiam laudentur, quod donis Dei benedicti sunt, quae tamen laus uere ad Deum pertinet, ut dicitur:

Hos ego cum laudo, laus ea tota Dei est.

TERTIO.

Inter abusus inuocationum, recensendi sunt etiam
superstitiosae consecrationes olei, salis, aquae, herbarum,
& aliarum rerum. Isti ritus defenduntur talibus
uicibus.

I.

Similium eadem est ratio.

Pium est, dicere preceationem in mensa ad cibos.

Ergo etiam consecrationes ciborum in templis
piae sunt.

Respondeo ad Maiorem: Ingens est dissimilitudo,
inter preceationes faciendas ad mensam, & inter illas
consecra-

consecrationes magicas pontificijs vsitatas. Quia pro-
 catio ad mensam, agit Deo gratias, pro donatione re-
 rum corporalium, & petit felicem usum corporum
 ordinatum à Deo. Consecratio Pontificia transferit
 illas ad usum Spiritualem, contra ordinationem Dei
 videlicet, ad deletionem peccatorum, ad depulsum
 Diabolorum, ad infusionem gratie, & tribuit
 efficaciam, qualem vox diuina tribuit sacra-
 mentis.

Isti impij ritus execrandi sunt. Nam sicut nulla
 creatura potest edere promissionem gratie, sed Deus
 edit eam, & dat iusticiam, & vitam eternam, per
 vocem huius promissionis. Ita nulla creatura potest
 instituire Sacramenta, id est, ritus obsequantes & con-
 firmantes promissam gratiam in credentibus.

Vsus corporales rerum ordinati sunt à Deo
 ad certos fines corporales, Alie creature sunt enim
 alie medicamenta, alie instrumenta. Hos fines debet
 spectare homo, sed non sunt illis assignende efficacy
 spirituales, sine verbo, & ordinatione Dei. Ideo labi-
 tricium est fingere: Sale, aut aqua, deleri peccatum
 aut gratiam infundi in oleum, cum Deus nihil horum
 instituerit.

2.

Quod sanctificatur, id accipit vim Spiritualem
 quia efficacia Spiritus sancti nominatur
 sanctificatio.

Cibus per verbum Dei, & per preceationem sanctificatur. 1. Timoth. 4.

Ergo creaturis per consecrationem imprimatur quedam vis Spiritualis.

Respondeo. Est fallacia æquiocationis. Quia plures sunt significationes verbi sanctificare in scripturis. Nam sanctum in genere significat, quod congruit cum voluntate, & ordinatione Dei. Et Maior propositio, tantum vera est de creatura rationali, cui facta est promissio Spiritus sancti. Nec Deus ad ullam aliam non sic vult alligari, sicut ad Sacramenta, per que certo modo, id est, iuxta institutionem suam vult esse effectus.

Minor. Verbum sanctificatur, apud Paulum, intelligitur relative, de homine pio, habente congruentem cum verbo Dei opinionem de creaturis, & sanctitate cibis, laboribus officij, & omnibus rebus corporibus. Quia Paulus hanc regulam opponit fanaticis viribus, qui damnant coniugium, cibos, ordinem publicum, distinctionem dominiorum, iudicia. Docet vero credentes, quod creaturæ quatenus sunt à Deo, sunt bonæ, & usus ipsarum sit concessus.

Abusus est vicium in voluntate abutentium. Sed Deus vult in credentibus esse usum sanctum. Tunc autem usus est sanctus, id est, concessus, & placens Deo, quando accedit verbum Dei, & precatio, id est, cum opus externum congruit cum verbo Dei, quod regit ipsum, & simul in mente lucet fides, gratiarum actio, & petitio auxilij.

Ff

Hoe

Hoc modo quilibet scire potest, se utrum in rebus corporalibus, sine peccato, quando fecit illas, quae sunt ordinata à Deo, in sua vocatione, & quae ea facit in vera fide, & cum invocatione Dei.

Ita apparet Paulum loqui de usu Physico, & politico rerum corporalium, Deo placente, non in efficacia spirituali illarum rerum, sine mandato Dei, & concludimus, illas consecrationes esse magicas, & superstitiones impias, quia sunt opera, non mandata à Deo, nec habent causam physicam, nec sunt rei Politici causa.

QUARTVM CAPVT CATECHESICO DE SACRAMENTO BAPTISMI.

Doctrina de Sacramentis in genere.

Quid significat vocabulum Sacramentum in veteri lingua?

Significat arcanam siue confederationem, & coniurationem, ad seruandos certos ritus sacrorum, ad alia ciuilia quaedam officia prestanda. Apud gentes enim gentes, in antiquitate Ethnica, fuerunt quaedam collegia, & arcana foedera, inter se dicta quibusdam vinculis religionis, quae sunt nominata sacramenta, quasi sacrae promissiones.